

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

LO Trøndelag

Protokoll

Til: Informasjons- og rådgivningsavdelingen
Kopi til:
Fra: LOs regionkontor i Trøndelag
ved Tone A. Vorseth Graneggen

Saksnr.: 23/310

- 5

Arkivkode: 041.230

Saksbeh.: TOGR

Dato: 02.11.2023

Vedtatte uttalelser fra LOs regionkonferanse i Trøndelag 31.10. - 01.11.2023

Mottakerliste:

Universell utforming

I dag har vi medlemmer som blir utestengt fra det offentlige rom. Grunnen til utestengelsen er manglende tilrettelegging for funksjonsnedsettelse. Vi lever i et samfunn der mange som kunne vært i jobb, ikke er det på grunn av de samme barrierene.

Det stilles krav til universell utforming fra byggherre ved oppføring av nye i form av blant annet heisadkomst og rullestolrampe. Men det føres for lite tilsyn ved ferdigstilling av nybygg for å sikre at byggene tilfredsstiller kravene.

Det kan ikke være slik at mennesker med ulik funksjonshemming blir «utestengt» fra det offentlige rom pga. manglende tilrettelegging! Vi har kommet så langt at det er tilrettelagte toaletter på blant annet hoteller, helsehus og skoler. Men vi har ikke kommet så langt at personer med funksjonsnedsettelse har tilgang til museer og friluftsansettelse, på grunn av manglende tilrettelegging. Ved at dette ikke er etablert er vi med på å utestenge personer. Det skal ikke være nødvendig at en rullestolbruker «må vente ute».

Det er behov for et styrket vern i loverket for å sikre at alle offentlige rom blir universelt utformet og at det føres flere tilsyn både på ny og eksisterende byggmasse.

LOs regionkonferanse i Trøndelag ser et behov for at vi som organisasjon knytter sterkere kontakt, og samarbeid med interesseorganisasjoner som jobber for våre medlemmer med funksjonsnedsettelse. Det er viktig at LOs politikk på dette området videreutvikles slik at vi sikrer at våre medlemmer i denne gruppa blir inkludert i samfunnet og at vi fjerner barrierer som gjør at flere med funksjonsnedsettelse kan komme i jobb.

Et angrep mot særaldersgrensene

Partene i offentlig sektor og regjeringen ble i august enige om en avtale om regler for pensjon til de med særaldersgrenser. Resultatet rammer 250.000 offentlige ansatte som har særaldersgrenser.

Avtalen innebærer at personer med særaldersgrenser må jobbe lengre ettersom aldersgrensene nå skal levealdersjusteres. Ved å fjerne-85-årsregelen økes særaldersgrensene med hele tre år over natta for de som er født etter 1973.

I dag ser man at flere av de ansatte ikke klarer å stå til aldersgrensene, det er heller ingen ting som tyder på at arbeidsevnen for personer i disse yrken bli forbedret i takt med økt gjennomsnittlig levealder i befolkningen. Dermed har regjeringen allerede oppnådd sitt mål om at færre skal ha særaldersgrenser. Resultatet vil fort bli at man kun skyver de ansatte over på uføretrygd.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever:

- at 85-årsregelen bevares
- at LO går offensivt ut og krever at flere, ikke færre yrker får særaldersgrenser
- at alle med særaldersgrenser får påslag som kompenserer slik at de beholder 2/3 av lønna si ved de gamle særaldersgrensene.
- særaldersgrenser skal gjelde for alle som har fysisk og/eller psykisk belastende yrker

Kvotesystemet og CO2-kompensasjonsordningen – inntekt eller utgift?

CO2-kompensasjonsordningen kompenserer industrien i såkalt kvotepliktig sektor for deler av økningen i kraftpris som følge av økt kvotepris på CO2-utslipp. CO2-kompensasjonsordningen er en integrert del av EUs kvotesystem og benyttes av alle industriland i EU samt Norge. I statsbudsjettet for 2023 ble det innført et gulv på 200 kr, som betyr at staten bare kompenserer for den delen av kvoteprisen som overstiger 200 kr. Som en del av enigheten med budsjettpartner SV, ble det bestemt at regjeringen skulle gå i dialog med industrien for å finne en bærekraftig langsiktig løsning for ordningen.

Dette har ikke skjedd, tvert imot har regjeringen i forslaget til statsbudsjett for 2024 økt prisgulvet til 375 kr, uten dialog og stikk i strid med sin egen Hurdalsplattform. Begrunnelsen var at CO2-kompensasjonsordningen blir for dyr når kvoteprisen øker. Det er en begrunnelse som ikke gir mening.

En [utredning fra Oslo Economics](#) viser at den norske stat har langt høyere inntekter fra kvotesystemet enn utgifter til CO2-kompensasjonsordningen. For 2021 - 2030 er det anslått at staten vil ha inntekter på 632 milliarder kroner som følge av kvotehandelssystemet. Inntektene fra direkte kvotesalg er beregnet til 39 milliarder kroner og CO₂-påslag i kraftprisen gir økte inntekter på 593 milliarder kroner. Anslaget legger til grunn en kvotepris på 800 kr/tonnet, som er lavere enn den faktiske kvoteprisen hver eneste måned hittil i 2023, noe som tilsier at staten kan få enda høyere inntekter enn anslaget fra Oslo Economics.

Statens utgifter til CO2-kompensasjon til kraftforedlende industri, altså virksomheter som Elkem, Norsk Hydro og Alcoa, ble i statsbudsjettet for 2023 anslått til 78 mrd. i perioden 2022-2031. Staten har med andre ord langt høyere inntekter fra kvotesystemet enn utgifter til CO2-kompensasjonsordningen. Så når regjeringen hevder at ordningen blir dyrere, så er ikke det sant. De absolutte tallene øker, men utgiftene ligger stabilt på ca. 13 % av inntektene gjennom hele perioden, gitt et prisgulv på 200 kroner. Det som foreslås nå er å pålegge industrien å ta en enda større del av ulempen med prissmitten fra et felles kraftmarked, via EUs kvotesystem, selv. Økningen i utgifter for perioden er beregnet å være ca. 42 mrd. kr sammenlignet med sånn som ordningen var i 2022.

Norsk kraftforedlende industri konkurrerer mot land med høye utslipp og lave energipriser og som heller ikke er omfattet av et fungerende kvotesystem, sånn som i Norge. På tross av at norsk industri bruker utslippsfri vann- og vindkraft, rammes industrien av økt CO2-pris på gass- og kullkraft i EU.

I Hurdalsplattformen slås det fast at regjeringen vil:
«Videreføre og styrke CO2-kompensasjonsordningen, eller tilsvarende ordninger så lenge det er behov, for å sikre industriens konkurransevne og hindre karbonlekkasje». Det handler om miljøpolitikk, arbeidsplasser og velferd. Vi er avhengige av å ha konkurransevilkår som trykker allerede etablert industri, sikrer framtidige investeringer og legger til rette for etablering av ny grønn industri i Norge. Her er CO2-kompensasjonsordningen helt avgjørende.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever forutsigbare og bærekraftige rammevilkår, vi krever at CO2- kompensasjonsordningen skal utvikles, ikke avvikles!

Tett hullene, ikke raser fagbevegelsens pensjon

I det samordna oppgjøret i privat sektor i 2018 ble partene enige om at dagens AFP-ordning skulle forbedres. Myndighetene og arbeidsskjøperne fikk gjennomslag for at ordningen ikke skal koste mer og LO krevde at full AFP skal beholdes på samme nivå som i dag. I forslaget vil flere få AFP, men på et lavere nivå enn i dag. Det vil være umulig å oppnå full AFP på dagens nivå fordi man må ha mer enn 40 år i en tariffbundet bedrift før året man fyller 62. Det eneste kvalifikasjonskravet for å få beholde AFP-opptjeningen, er at man ikke blir ufør.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever full stopp i planene om en ny reformert Avtalefestet pensjon (AFP). Planene vil medføre at 96 % av de som i dag mottar AFP vil får redusert sin pensjon. Selv om det er svakheter i dagens ordning kan vi ikke akseptere at en ny ordning finansieres med å ta fra de som får full AFP i dag. Hullene i dagens ordning må tettes slik at flere får ytelsen, men dette kan ikke gjøres med å rasere en allerede god ordning. En solidarisk ordning som inkluderer flere fra tjenesteytende næringer må være målet for et samlet LO.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever:

- at dagens ordning videreføres og at det startes et arbeid med å tette hullene i dagens system
- at en betinget Avtalefestet pensjon på 3 %, etter samme modell som i offentlig sektor, innføres i privat sektor
- at arbeidsskjøper og staten bidrar til å styrke pensjonsnivået og AFP-ordningen økonomisk for å sikre at de som uforskyldt mister jobber beholder all opptjening til AFP

Krav om en treffsikker lavlønsprofil i hovedtariffoppgjøret i 2024!

Over flere år har flere lavlønsgrupper i LO ikke fått lavlønnstillegg til tross for at de ligger godt under 90% av industriarbeiderlønnen.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at forbundene i LO stiller krav til arbeidsgiversiden om å bruke en mer treffsikker lavlønsmodell i hovedtariffoppgjøret i 2024.

I etterkant av årets mellomoppgjør gikk LO-leder Peggy Hessen Følsvik ut og sa at de som hadde minst hadde fått mest, og at det hadde vært et godt oppgjør for *alle*. Dessverre er dette kun en sannhet med modifikasjoner. Realiteten er at det er store interne lønnsforskjeller i flere bransjer som gjør at mange lavtlønte ikke får lavlønnstillegget de burde fått.

Problemet er at lavlønsmodellen, som er blitt mest brukt siden 1990, ikke nødvendigvis treffer de med lavest lønn. Modellen gir lavtlønnede i overenskomster som ligger under 90 prosent gjennomsnittlig industriarbeiderlønn lavlønnstillegg. Problemet er bare at i enkelte bransjer er lønnsforskjellene så store at noen få trekker opp gjennomsnittslønnen som medfører at de som ligger godt under gjennomsnittet ikke får tillegget de skulle hatt. I tillegg kan man risikere at høytlønnede på overenskomster under 90 prosent får tillegget. Modellen har derfor ikke en god nok profil og er ikke levedyktig om den hindrer lavlønsgrupper å komme opp på et anstendig nivå.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at forbundene tar i bruk mer treffsikre lavlønsmodeller enn tidligere slik at *alle* som faktisk er lavtlønte får lavlønnstillegg.

Offentlig drift av buss må utredes som et alternativ til anbud

Proessen med å planlegge busstrafikken i Trøndelag fra 2029 er i gang. I dag er all busstrafikk på anbud.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at utredning av offentlig drift av bussdrift blir en del av denne prosessen, slik at det blir mulig å ta et politisk valg basert på fakta. Her er Sporveismodellen (etter organiseringen av sporveien i Oslo) verdt å se nærmere på, der et offentlig eid selskap knyttet til arbeidsgiverorganisasjonen Spekter, driver busstrafikken basert på bussbransjeavtalen. På denne måten vil alle fagforbund beholde sine tariffrettigheter, og ansatte får videreført alle sine rettigheter.

Lovløsheten i varebilbransjen

Varebilbransjen, med tusenvis av aktører, er i dag helt uten regler. Det eneste du trenger for å drive varetransport er et vanlig førerkort for bil eller moped.

LOs regionkonferanse i Trøndelag er glad for det settes av 40 millioner i forslag til statsbudsjett for å styrke myndighetenes tilsyn og kontroll i transportbransjen. Men dette er ikke nok.

LOs regionkonferanse i Trøndelag mener at samferdselsministeren ikke har tatt på alvor viktigheten av regulering og kontroll i varebilbransjen.

Statens vegvesen, Nav, Økokrim, Arbeidstilsynet og Politiet avdekker kontinuerlig brudd på arbeidsmiljøloven, skatteunndragelse, biler i dårlig forfatning og ingen arbeidskontrakter.

Regjeringen og samferdselsministeren må i statsbudsjettet styrke A-krimsentrene, Vegvesenet og Arbeidstilsynet betydelig for å få stoppet lovløsheten. Ellers blir det umulig for seriøse aktører å konkurrere i denne bransjen.

LOs forbund **Fagforbundet** har tidligere foreslått disse reguleringstiltakene:

- løyveordning
- HMS-kort
- egenkapitalkrav
- kompetansekrav og -bevis
- arbeidstidsregler
- kjøretidsregler
- fartsskriver i kjøretøyene
- styrke kontroll- og håndhevingsapparatet
- begrense antall underleverandører
- styrke straffereaksjonene ved regelbrudd

Til tross for lovnader og fine ord er lite gjort til nå, og LOs regionkonferanse i Trøndelag krever en tydelig handling og satsing på å regulere og rydde opp!

Norske skogressurser

Skogen er en nødvendig resurs i det grønne skifte. Teknologien alene kan ikke sikre bærekraftig utvikling. Det er umulig å komme utenom, at de mest bærekraftige byggematerialer kommer fra naturens biomasseproduksjon. Skal vi nå målet om et karbonnøytralt samfunn innen år 2050, må vi utnytte naturens bæreevne optimalt. I følge rapporten; «Tilstand i foryngelsesfelt» fra NIBIO, er 38 prosent av hogstflatene ikke plantet tilfredsstillende. 22 prosent holder på ingen måte kravene i skogloven. I skogreisingsarealene langs kysten gjenplanter bare 50 prosent. Disse arealene gror nå igjen med krattskog.

Det haster med å ta dette på alvor. Å produsere et modent tre på mest bærekraftig måte, krever en vokseperiode på 80 år. Skyver vi dette faktum foran oss, begår vi en uopprettelig skade for kommende generasjoner. Generasjonene før oss har gitt historisk høge årsvekster i skogen, godt hjulpet av optimal skogforvaltning i 100 år. Om vi tar vårt ansvar fra nå av, kan vi enda redde oss inn på en stabil tilvekst i neste 100 år. Men vi har det travelt fordi skogdata viser at vi har sluntret unna med skogplanting de siste 20 årene, og faktum er at vi derfor får en nedgang i skogproduksjon en periode fra 2030 og utover. Derav også gradvis reduksjon i CO₂-binding i skog. Ved å sette i gang en offensiv planting fra nå av, kan vi snu denne svært skadelige utviklingen.

En offensiv satsning på skogpleie og planting vil også hjelpe oss med å nå målene om et karbonnøytralt samfunn, og skape verdier for generasjonene etter oss.

En fagforening for alle

I fagbevegelsen er vi opptatt av like rettigheter for alle. Vi vil ha et trygt og inkluderende arbeidsliv for alle. LOs regionkonferanse i Trøndelag vil at LO skal jobbe systematisk for å bekjempe rasisme og diskriminering.

Rasisme og diskriminering har alvorlige konsekvenser for enkeltmennesker, men også for samfunnet og demokratiet vårt – derfor er det vårt ansvar å ta tak i dette. Med dagens kunnskap vet vi at alt fra grov til hverdagslig rasisme og diskriminering kan være svært helseskadelig for den utsatte samt at tilliten til majoritetssamfunnet svekkes når en gang på gang opplever forskjellsbehandling på bakgrunn av hvem man er. Det er alvorlig.

I LOs handlingsprogram står det at «Fagbevegelsen må gå foran i kampen mot diskriminering og hatefulle ytringer i den offentlige debatten, og sammen videreutvikle det holdningsskapende arbeidet mot diskriminering og rasisme.»

Dette er ord som forplikter. LOs regionkonferanse i Trøndelag er opptatt av at LO skal være en organisasjon som tar diskriminering og rasisme på alvor, både i tanker og i handling og foreslår følgende tiltak som bør iverksettes:

- 1) Handlingsplan: Det etableres en egen handlingsplan mot rasisme innad i LO Trøndelag med fokus på hvordan vi skal unngå/bekjempe rasisme diskriminering i egen organisasjon og utad, og om hvordan vi skal bekjempe dette i det offentlige rom. Den bør inneholde konkrete handlinger/fremdriftsplan for implementering
- 2) Kurs og skoling: LO Trøndelag må sette denne tematikken på dagsorden gjennom temamøter og kursing av eget styre i å forebygge og gjenkjenne rasisme og diskriminering. Vi vil oppfordre flere LO nasjonalt til å gjøre det samme.
- 3) "Rik på mangfold": Oppfordre til at LO sentralt tar aktivt eierskap til Rik på Mangfold-nettverket, og at dette arbeidet tilgjengeliggjøres og blir synliggjort for medlemmer i hele landet.
- 4) Rekruttering: LO Trøndelag må jobbe aktivt for å få et styre som representerer mangfoldet i de bransjene vi organiserer. Vi må ha fokus på å rekruttere tillitsvalgte og medlemmer som representerer mangfoldet i samfunnet. I tillegg til kjønns - og seksualitetsmangfold og geografi, bør det vektlegges bakgrunner som funksjonsvariasjon, etnisitet og alder.

I fagbevegelsen tror vi på et samfunn hvor alle har like muligheter og rettigheter. Men det kommer ikke av seg selv. Vi må alle stå sammen i arbeidet for et samfunn fritt for rasisme og diskriminering.

Hva skjer med E14?

Vi ser med engstelse på situasjonen med veistandarden på E14 fra Stjørdal gjennom Meråker og helt opp til riksgrensen. Vi må også ta med situasjonen for de myke trafikantene som er nødt til å ferdes langs eller krysse E14 for å komme seg på skole og andre gjøremål i våre to kommuner.

Trafikkmålinger fra 2019 viser at E14 har den største prosentvise økningen blant alle riksveier i Norge. Det er 100-vis av trøndere som har hytter rett innom svenskegrensa. I april 2020 åpnet et nytt kjøpesenter på 12000 kvadratmeter på Storlien. Det er i tillegg planer om å bygge ut ytterligere 8000 kvadratmeter om noen år. Svenskenes store satsning på Storlien vil medføre en betydelig økning av trafikken både av personbiler og tungtransport på E14 i tillegg til en stor økning av handelslekkasje.

Nå blir Sverige mest sannsynlig innen kort tid medlem av NATO. Da kan vi få en situasjon med ytterligere økning av trafikk med militære kjøretøy og transport av tungt materiell på den dårlige vegen. Dagens E14 er ikke av en slik standard at den tåler den form for økning av trafikk.

Det er spesielt strekningen fra Flora og til Meråker som er av meget dårlig standard. Den er smal, svingete og veldig rasutsatt. Det er på denne strekningen de største økonomiske ressursene må settes inn for å få en stabil og trafikksikker E14. Senest nå i august ble vegen stengt i flere dager på grunn av flere ras som utløst av ei lokal regnskur. Vi vet også at det i fremtiden forventes en økning av nedbør i form av styrtregn, som vil være kraftigere og hyppigere.

LOs regionkonferanse i Trøndelag ber igjen om hjelp til å løfte dette vegprosjektet inn og fremst i køen av vegprosjekt i Nasjonal Transportplan.

Det har vært mange nok utsettelse.

Oppretthold mineralnæringen på Svalbard!

Hvis vedtatte planer ikke reverseres eller forandres vil all industri i Longyearbyen være borte innen kort tid. Gruve 7 er vedtatt nedlagt 2025, med gjennomførelsen av det vedtaket vil 70 ansatte miste jobben. Store norske som selskap vil miste 60% av sine ansatte. Tilhørende familier vil også miste livsgrunnlaget sitt og må forlate Svalbard, dette utgjør i størrelsesorden 200 norske statsborgere. I en by med 2300 innbyggere er det meget uheldig å miste 200 norske innbyggere eller nesten 10% av innbyggertallet. Det norske fotavtrykket blir bare mindre og mindre. Ved avvikling av gruvedriften oppstår det andre problemer også. Opprettholdelse av utmålsrettigheter er direkte knyttet til bergvirksomhet, uten mineralutvinning er utmålene mistet og hvem som helst kan med Svalbardtraktaten i hånd hevde disse, også fremmede makter som for eksempel Russland og Kina. Det vil kunne sette spørsmål rundt suverenitetshevdelsen til Norge.

Norske selskaper importerer 1,2 millioner tonn kull som tilsetning til egen produksjon. Mesteparten av dette kommer fra gruver i Colombia. Dette er gruver som har en helt annen oppfattelse av hva HMS er og arbeidsvilkår for de ansatte. Det er utbredt bruk av barnarbeid og det er rapportert flere dødsfall og ulykker. Når norske selskaper med regjeringens velsignelse importerer kull fra disse gruvene er de med på opprettholdelse av umenneskelige arbeidsforhold og store lidelser. Gruvene i Colombia står for store utslipp og ødeleggelse av natur. Nedhogging av regnskog og fordrivelse av urbefolkning. Det er en skam at Norge velger å bidra til opprettholdelse av dødsgruvene i Colombia fremfor å legge til rette for mineralutvinning under ordna forhold på norsk territorium.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at mineralnæringen på Svalbard opprettholdes.

Stopp folkemordet på Gaza

LOs regionkonferansen i Trøndelag fordømmer sterkt angrepene som har rammet sivile palestinere og israelere. Vi er spesielt bekymret over de israelske militæroperasjonene på Gazastripen, som har resultert i tragiske tap av liv blant tusenvis av uskyldige palestinere, inkludert mange barn.

LOs regionkonferanse i Trøndelag oppfordrer til et umiddelbart opphør av bombeangrepene i Gaza, samt å unngå en krig inne på Gaza-stripen i håp om å beskytte liv og bidra til en fortsettelse av fredsforhandlinger i regionen.

Den ulovlige blokaden av Gaza må heves og okkupasjonen av Vestbredden og Jerusalem opphøres, slik at det blir mulig å finne politiske løsninger alle kan leve med.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever en umiddelbar våpenhvile, sikre humanitære korridorer, åpning av vann og strøm til Gaza og frigiving av alle gisler.

LOs regionkonferanse i Trøndelag gir vår fulle støtte og medlidenhet til det palestinske folk og tar avstand fra trakassering og trusler mot jødiske miljøer i Norge.

En sterk videregående skole i hele Trøndelag

LOs regionkonferanse i Trøndelag reagerer på fylkesdirektørens høringsuttalelse angående tilbudsstruktur på de videregående skolene i Trøndelag. Ifølge forslaget til økonomiplan for 2024 - 2025 foreslås det at utdanning og kompetanse må ta ned driften med ca. 150 millioner i løpet av 2024 og 2025, og at driften ytterligere skal tas ned fra 2026.

Forslaget vil få konsekvenser for skolestruktur, og dette kan på sikt føre til nedleggelse av flere videregående skoler i Trøndelag.

Fellesskolen må videreføres. Dette skaper god kultur og læringsmiljø i utdanningen.

LOs regionkonferanse i Trøndelag er bekymret for at de foreslåtte endringene i tilbudsstrukturen vil føre til et større frafall, en mindre variert og praktisk skole.

LOs regionkonferanse i Trøndelag krever at Trøndelag fylkeskommune satser på den videregående skole, og opprettholder bredden i utdanningstilbudet i hele distriktet. Dette gjelder særs de praktiske og estetiske fagene.

LOs regionkonferanse i Trøndelag sier nei til en mer sentralisering av musikk, dans og drama og nedleggelse av spisset toppidrett.

Yrkesfagene må styrkes og dimensjoneres utfra arbeidslivets behov.

Distriktskolene må bevares slik at unge voksne i Trøndelag kan være hjemmeboende under videregående opplæring.